

L-ISTAZZJONAR TAL-ĦADDIEMA

Kif stipulat fit-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, il-libertà tal-istabbiliment u l-libertà li jiġu pprovduti servizzi jiggarrantixxu l-mobilità tan-negozji u tal-professjonisti fl-UE. Madankollu, sabiex tiġi żgurata mobilità u kompetizzjoni ġusti, hemm ukoll liġijiet speċifiċi tal-UE li jirregolaw id-drittijiet tal-ħaddiema stazzjonati.

IL-BAZI ĠURIDIKA

L-Artikoli 54 u 56 sa 62 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE).

L-OBJETTIVI

"Ħaddiem stazzjonat" huwa impjegat li jintbagħat mill-impjegatur tiegħu biex iwettaq servizz fi Stat Membru ieħor tal-UE fuq bażi temporanja. Il-leġiżlazzjoni tal-UE dwar l-istazzjonar ta' ħaddiema hi generalment meqjusa bħala tentattiv immirat biex ikunu rregolati u bbilanċjati ż-żewġ prinċipji li ġejjin:

- il-ħolqien ta' kondizzjonijiet ekwi għall-ġħoti ta' servizz transfruntier b'mod li dan ma jkunx ristrett kemm hu possibbli;
- il-protezzjoni tad-drittijiet tal-ħaddiema stazzjonati permezz ta' sett komuni ta' drittijiet soċjali garantiti bil-ħsieb li jiġi evitat trattament ingust u tinholq forza tax-xoġhol bi prezz baxx.

IL-KISBIET

A. L-Istorja tad-Direttiva dwar l-Istazzjonar ta' Ħaddiema: l-appoġġ għall-Moviment Liberu tas-Servizzi

L-Istorja u l-bażi ġuridika tad-Direttiva dwar l-Istazzjonar ta' Ħaddiema (PWD) nibtu mill-libertà li jiġu pprovduti s-servizzi (l-Artikolu 56 tat-TFUE) u mill-impenn tal-UE biex jitnehhew l-ostakoli għall-moviment transfruntier liberu tas-servizzi fis-suq intern. Hekk kif l-Unjoni Ewropea kibret fl-1986, wara l-adeżjoni ta' Spanja u l-Portugall, il-kwistjoni ta' provvista transfruntiera ta' servizzi kienet fuq quddiem nett fid-dibattitu tas-suq intern. Wara għaxar snin ta' paralizi leġiżlattiva, kienet sentenza tal-Qorti Ewropea tal-Ġustizzja (C-113/89), flimkien mal-adeżjoni tal-Awstrija, il-Finlandja u l-Isvezja, li eventwalment wasslu għall-adozzjoni ta' direttiva li tirregola s-sitwazzjoni tal-ħaddiema stazzjonati.

L-ewwel direttiva giet adottata fis-16 ta' Diċembru 1996. Hija stabbiliet sett ta' termini minimi "fundamentali" tal-impjeg u tal-kondizzjonijiet tax-xoġhol (bħalma huma perjodi massimi ta' xoġhol, it-tul minimu tal-vaganzi annwali mħallsa, ir-rati minimi ta' hlas, is-saħħa u s-sigurtà fuq il-post tax-xoġhol, eċċ.) li jridu jiġu rispettati f'konformità mal-prinċipju tal-istat ospitanti. Għall-bqija tar-relazzjoni ta' impjeg, jibqgħu japplikaw ir-regoli tal-liġi tax-xoġhol tal-pajjiż mittenti. Fir-rigward tas-sigurtà soċjali, il-ħaddiema stazzjonati baqgħu assigurati fis-sistema

tas-sigurtà soċjali tal-pajjiż ta' origini tagħhom sakemm l-istazzjonar – b'mod generali – itul inqas minn sentejn. Fejn jikkonċerna t-tassazzjoni, id-dritt għat-taxxa fuq id-dhul jibqa' dak tal-pajjiż mittenti għal 183 jum u mbagħad wara li jgħaddi dak il-perjodu jmur għand il-pajjiż riċeventi.

Għaldaqstant, id-differenzi tal-kost lavorattiv bejn il-ħaddiema lokali u dawk stazzjonati, li bħala medja jkunu stazzjonati għal perjodu ta' bejn 3 u 4 xhur, jista' jkun ukoll konsiderevoli, jiddependi mil-livell tal-pagi, il-kontribuzzjonijiet tas-sigurtà soċjali u t-taxxa fuq id-dhul li għandha tithallas.

Fis-snin ta' wara l-adozzjoni tal-PWD, l-implimentazzjoni, l-interpretazzjoni legali u r-regolamentazzjoni fil-każ partikolari ta' ħaddiema stazzjonati għabu magħhom tliet sfidi speċifiċi:

- zieda fid-distakk tal-pagi u fid-divergenza tal-kostijiet tax-xogħol, li tagħmilha aktar attraenti għan-negozji li jużaw ħaddiema stazzjonati; bħala konsegwenza, bejn l-2010 u l-2014 l-għadd ta' ħaddiema stazzjonati żdied b'44 %;
- ambjent li jwassal għal Prattika ħażina, bħar-rotazzjoni tal-istazzjonament jew il-prattiki tal-kumpaniji tal-isem, li sfruttaw il-lakuni fid-Direttiva biex jevitaw il-legiżlazzjoni dwar l-impjegati u s-sigurtà soċjali u jinvolvu ruħhom f'operazzjonijiet fi Stati Membri oħra;
- nuqqas ta' ċarezza fl-istandards stabbiliti u nuqqasijiet fil-kooperazzjoni bejn l-awtoritajiet, kemm fi hdan l-Istati Membri kif ukoll lil hinn mill-fruntieri, u dan ħoloq problemi għal korpi ta' infurzar tal-liġi.

Fid-dawl tad-dispożizzjonijiet tal-politika soċjali introdotti fit-Trattati Ewropej wara r-reviżjoni tat-Trattat ta' Lisbona 2007, kien hemm dubju dwar jekk il-PWD tal-1996 kenitx l-istrument legali adegwat biex jiġu żgurati kondizzjonijiet ekwivalenti għall-provvista transfruntiera libera ta' servizzi waqt li fl-istess ħin tingħata bażi adegwata għad-drittijiet soċjali tal-ħaddiema. F'każijiet fejn il-PWD thalli l-implimentazzjoni u l-infurzar ta' standards minimi ta' impjieg f'idejn l-Istati Membri, hija sserraħ fuq is-sentenzi tal-QtĠ-UE biex tinterpreta t-terminoloġija fil-PWD. Madankollu, id-deċiżjonijiet tal-QtĠ-UE wara l-adozzjoni tal-PWD ma pprovdewx iċ-ċarezza legali meħtieġa. Kif il-Kummissjoni għustament osservat, in-nuqqas ta' standard ċar iġġenera incertezza dwar ir-regoli kif ukoll diffikultajiet prattiċi għall-korpi responsabbli mill-infurzar tar-regoli fl-Istat Membru ospitanti; għall-fornitur tas-servizz meta jiddetermina l-paga dovuta lil ħaddiem stazzjonat; u għall-ħaddiema stazzjonati stess li jkunu konxji mid-drittijiet dwar l-intitolamenti tagħhom. Sadattant għalhekk, il-QtĠ-UE tat żewġ sentenzi b'effett aktar protettiv għall-ħaddiema stazzjonati: fil-każ (C-396/13) Sähköalojen ammattiliittory hi ddeċidiet li l-kategorizzazzjoni tal-ħaddiema fi gruppi ta' pagamenti differenti li huma vinkolanti b'mod universali u trasparenti fi ftehim kollettiv trid tapplika wkoll għall-ħaddiema stazzjonati. Aktar reċentement, fil-każ (C-115/14) Regio-Post, hija ddeċidiet li l-Istati Membri jistgħu jesigū li l-offerenti ta' akkwisti pubbliċi u s-sottokuntratturi tagħhom iħallsu lill-impjegati tagħhom paga minima stabbilita.

B. Riforri biex titjeb il-prestazzjoni

Fid-dawl ta' dawn in-nuqqasijiet, il-Kummissjoni nediet riforma fi sforz biex taġġorna l-PWD oriġinali u ssahħaħ l-infurzar. Dawn ir-riforri hadu inkunsiderazzjoni l-aġġornamenti u t-tibdil fix-xejriet tal-mobbiltà tat-Trattati Ewropej. Kien hemm 2.3 miljun ħaddiem stazzjonat fl-UE fl-2016, filwaqt li fis-sitt snin preċedenti l-istazzjonar żdied b'69 %.

Iż-żewġ proposti legiżlattivi ewlenin:

1. Id-Direttiva 2014/67/UE dwar l-Infurzar

Din id-Direttiva tohloq qafas legali komuni għall-identifikazzjoni ta' stazzjonament ġenwin ta' haddiema u tippermetti implimentazzjoni, applikazzjoni u infurzar aktar uniformi ta' standards komuni. Din tiċċara d-definizzjoni ta' stazzjonar u tiddefinixxi r-responsabbiltajiet li jaqgħu fuq l-Istati Membri biex jivverifikaw il-konformità mal-PWD, speċjalment f'setturi b'riskju akbar ta' Prattika hażina, bħall-kostruzzjoni jew it-trasport tal-merkanzija bit-triq. Hija tfittex li tikseb kooperazzjoni aħjar bejn l-awtoritajiet nazzjonali inkarigati mill-istazzjonar, billi ssaħħaħ l-obbligu ta' rispons għal talbiet għal assistenza u tiffissa l-limiti ta' żmien biex tingħata twegiba għal talbiet għal informazzjoni. Fl-aħħar nett, il-penali u l-multi amministrattivi imposti fuq il-fornituri tas-servizzi minn Stat Membru wiehed issa jistgħu jiġu infurzati u rkuprati fi Stat Membru ieħor.

1. Revizjoni tad-Direttiva dwar l-Istazzjonar tal-Haddiema (Ġunju 2018)

F'Marzu 2016, il-Kummissjoni pproponiet revizjoni tal-PWD originali (96/71/KE) bil-għan li tiġi żgurata l-applikazzjoni tal-liġi tax-xogħol tal-Istat Membru ospitanti fil-każ ta' stazzjonar fit-tul, u li jiġu indirizzati kwistjonijiet bħal pagi ugwali, l-applikabbiltà tal-ftehimiet kollettivi u t-ttrament tal-haddiema temporanji permezz ta' aġenzija.

Malli ġiet ippubblikata din il-proposta, 11-il kamra parlamentari tal-Istati Membri ressqu opinjoni motivata, biex jagħtu bidu għal analiżi tas-sussidjarjetà – l-hekk imsejha proċedura tal-karta s-safra. Hafna mill-opinjoniġiet iddeploraw il-fatt li l-prinċipju ta' "xogħol ugwali għal paga ugwali" jikkawża żvantagġ kompetittiv għall-haddiema tagħhom u li l-Istati Membri jtilfu d-dritt tagħhom li jiddeċiedu dwar il-kondizzjonijiet bażiċi tax-xogħol u tal-impjeg tal-haddiema temporanji stazzjonati permezz ta' aġenzija kif previst fid-Direttiva tal-2008 dwar Xogħol Temporanju permezz ta' Aġenzija (TAW).

Wara negożjati intensivi bejn il-Kummissjoni, il-Kunsill u l-Parlament Ewropew, il-Kunsill adotta d-Direttiva riveduta fil-21 ta' Ġunju 2018. Il-verżjoni finali żzomm hafna mill-elementi ewlenin proposti mill-Kummissjoni, iżda b'għadd ta' emendi:

- L-istazzjonar fit-tul: L-istazzjonar jista' jdum sa 12-il xahar, b'estensjoni possibbli ta' sitt xhur (oriġinarjament il-Kummissjoni kienet ipproponiet 24 xahar). Wara dan il-perjodu, japplikaw id-dispożizzjonijiet tal-liġi tax-xogħol tal-Istat Membru ospitanti.
- Ir-Remunerazzjoni: Ir-regoli kollha tal-pajjiż ospitanti applikabbli għall-haddiema lokali se japplikaw ukoll għall-haddiema stazzjonati kollha mill-ewwel jum, jiġifieri japplika l-prinċipju ta' paga ndaqs għall-istess xogħol fl-istess post. Fir-rigward ta' elementi oħra ta' remunerazzjoni, ir-reviżjoni tintroduċi regoli aktar ċari għall-allowances, filwaqt li l-ispejjeż tal-ivvjaġġar, tal-manteniment u tal-akkomodazzjoni mhumiex deducibbli mis-salarji tal-haddiema. Kif stipulat mid-Direttiva dwar l-Infurzar, l-elementi obligatorji li jikkostitwixxu remunerazzjoni fi Stat Membru jridu jkunu disponibbli fuq sit web nazzjonali wiehed.
- Il-kundizzjonijiet tax-xogħol: L-Istati Membri jistgħu japplikaw ftehimiet kollettivi kbar, rappreżentattivi, reġjonali jew settorjali. Preċedentement dan kien validu biss għal ftehimiet kollettivi applikabbli universalment fis-settur tal-kostruzzjoni. Fir-rigward tal-kundizzjonijiet tal-akkomodazzjoni fil-pajjiż ospitanti, iridu jiġu applikati r-regoli nazzjonali ezistenti għall-haddiema lokali 'l bogħod mid-dar għal raġunijiet ta' xogħol.
- Il-Haddiema stazzjonati b'xogħol temporanju permezz ta' aġenzija: Il-PWD riveduta tiżgura trattament ugwali għall-haddiema stazzjonati b'xogħol temporanju permezz ta' aġenzija. L-istess kundizzjonijiet applikabbli għall-aġenziji temporanji nazzjonali tal-impjegi se japplikaw ukoll għal dawk l-aġenziji transfruntiera li jimpjegaw haddiema.

- It-Trasport: L-elementi godda tad-Direttiva se japplikaw għas-settur tat-trasport ladarba tiġi applikata l-leġiżlazzjoni speċifika tal-UE għal dan is-settur (li attwalment qed jiġu nnegożjati).

IR-RWOL TAL-PARLAMENT EWROPEW

Il-Parlament Ewropew kien il-mutur wara l-leġiżlazzjoni dwar il-libertà tal-moviment tal-persuni u tas-servizzi. Kellu rwol deċiżiv fid-dibattiti dwar ir-regolamentazzjoni u r-regoli għall-haddiema stazzjonati, u sa mill-2004 kien qajjem il-kwistjoni tal-htieġa li tittejjeb il-PWD (ara dan [l-istudju](#) tal-Parlament ta' Ġunju 2016).

Matul in-negożjati dwar ir-reviżjoni tal-PWD, il-Parlament speċifikament insista fuq "paga ugwali għal xogħol ugwali" u sabiex l-Istati Membri jkunu jistgħu japplikaw ftehimiet reġjonali, settorjali jew industrijali. Barra minn hekk, huwa fittex li l-Istati Membri jkunu jistgħu, permezz ta' klawżola ta' reviżjoni, li jpoġġu imprizi barranin taħt l-istess obbligi nazzjonali fil-każ ta' sottokuntrattar. Huwa wkoll ġab b'suċċess perjodu ta' traspożizzjoni u ta' applikazzjoni ta' sentejn għad-direttiva.

Susanne Kraatz

10/2018